

ST.

OLAV

3. oktober 1946
58. årgang
Nr. 39-40

Preken

UTSYN

Et spørsmål om kristendom og ikke «silkefront»

St. Olavsforb.s landsmøte

Den liturgiske utstillingen
i Oslo

Chartres

40

øre

F
r
a
m
-
k
r
i
s
t
m
e
n
n
-
f
r
a
m

dene ble uttalt av den store erkeengel som Kirken minnes i dag, og som derfor har fått navnet Mikael, det vil si: hvem er som Gud. Alt englene i himmelen gjorde opprør mot Gud: de ville være som Gud. Men da sto Mikael opp og forsvarte Guds absolutte herredømme og overhøyhet: «Hvem er som Gud», ropte han og slo opprøret ned.

Siden skapte Gud menneskene, og menneskene fulgte de onde englers eksempel. Alt det første menneske ville være som Gud. Men også det ble styrtet fra sin trone. Og hele menneskehetens historie er en lang rekke av opprør og kamp mot Gud. Men alltid, fra Noa til Johannes døperen sto det opp mektige forsvare av Guds rettigheter, slik at trass i alle opprør kan en se Guds finger og Guds seier gjennom hele den lange verdens gang.

I tidens fylde sendte Gud sin sønn som grunnla sin Kirke, et rike som skulle samle alle menneskene til ett samfunn med Gud. Men også mot Kirken ble det kjempet fra begynnelsen av helt til våre dager. Og likevel har ikke noen maktet å styrte den i grus. Også Kirkens totusenårige historie er styrt og merket av den ene store Guds plan, som menneskene må bøye seg for om de vil eller ikke.

Som erkeenglen Mikael en gang sto opp og kjempet for Gud, og som i tidens løp modige og uredde forsvare av Guds og Kirkens sak har reist seg, slik må også vi i våre dager med liv og sjel gå inn for Guds og Kirkens sak, for å forsvare og utbrede vår hellige tro. Det er jo meningen med formålet for St. Olavsforbundet, og det er i sannhet en herlig oppgave. Hvem er som Gud? Hvem er som Kirken, vår hellige katoiske Kirke? Kirken er Guds åpenbaring, Guds manifestasjon på jorden. Av oss kristne avhenger det om denne manifestasjon er slik at verden kan kjenne den og prise Faderen som er i himmelen.

Gud har betrodd sin Kirke til menneskene. Vi kan like godt si at han har betrodd seg selv, sin ære, til menneskene, til oss kristne. Og det er de kristnes plikt, de kristnes store oppgave å la Guds lys skinne i verden, arbeide for at den Guds åpenbaring som Kirken er, må ses i all sin skjønnhet, for i Kirken

PREKEN

ved pontifikalmessen 29 september
av biskop Mangers.

«La deres lys skinne for menneskene så de kan se deres gode gjerninger og prise deres fader som er i himlene.»

Høytelskede i Herren.

«Hvem er som Gud», gjenlød det en gang i himmelen før Gud hadde skapt den synlige verden. Or-

VÅRE på søn- og helligdager KIRKER

Liturgisk kalender:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Soknepresten, telefon 14 161.

Fromesse kl. 8,15
Kl. 11 Høgmesse med preken.
Aftengudstjeneste kl. 19,00.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Fransiskanerne, telefon 80 868.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste kl. 17.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, telefon 42 324.

Fromesse kl. 8,15
Høgmesse kl. 10,30
Kl. 18 Aftengudstjeneste.

Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17,
Stabekk.
Soknepresten, telefon 37 735.

Fromesse kl. 9,05
Høgmesse kl. 10,45
Aftengudstjeneste kl. 17,45.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, telefon 74 590.

Høgmesse kl. 9,30
Aftengudstjeneste kl. 17,00.

Vår Frue Villas kapell, Montebello,
Smestad.
Prestegården, telefon 58 121.

Høgmesse kl. 9,00
Aftengudstjeneste kl. 17.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, telefon 2 209.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse 10,45
Aftengudstjeneste.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, telefon 15 410.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens
gate 1.
Soknepresten, telefon 2 019.

Fromesse kl. 8,30
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, telefon 1 438.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s plass 1.
Soknepresten, telefon 1 168.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgaten 113.
Soknepresten, telefon 1 751.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste kl. 18.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, telefon 3 195.

Fromesse kl. 8,30
Høymesse kl. 11,00
Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen
Soknepresten, telefon 266.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, telefon 4 225.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste kl. 17.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, telefon 644.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, telefon 25 534.

Fromesse kl. 8,00
Høymesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

**Søndag 6. oktober: 11. søndag
etter pinse.** Ep. Efes. 4, 1—6. Ev.
Matt. 22, 34—46.

Mandag: Rosenkransfesten. —
Markus, pave og bekjenner. — Ser-
gius, Bacchus Marcellus og Apulej-
us, martyrer.

Tirsdag: Birgitta, enke † 1373.

Onsdag: Dionysius, biskop. — Ru-
sticus og Eleuterius, martyrer † 96.

Torsdag Oktavdag.

Fredag: Marias moderverdighet.

Lørdag: Gudsmorens lørdags-
messe.

**Søndag 13. oktober: 18. søndag
etter pinse.** Ep. 1. Kor. 1, 4—8.
Ev. Mat. 9, 1—18.

Mandag: Kallistus, pave og mar-
tyr † 222.

Tirsdag: Teresie av Avila, jomfru
† 1582.

Onsdag: Hedvig, enke † 1243.

Torsdag: Margarete Maria, jom-
fru † 1619.

Fredag: Lukas, evangelist.

Lørdag: Peter av Alcantara, be-
kjenner † 1562.

**Søndag 20. oktober: 19. søndag
etter pinse.**

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, telefon 9 028.
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, telefon 2 238.
Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30

lyser og glitrer Guds evige sannhet. Den er et lys for alle folk til alle tider. Sviker vi denne oppgave, da sviker vi det dypeste og helligste i vårt kristne vesen. Dessverre glemmer også vi katolikker dette så altfor lett, glémer at vi, som lemmer på Kristi mystiske legem som er Kirken, må leve og arbeide for hele legemets beste.

Kirkens motstandere slutter seg sammen for å kjempe mot Kirken. Når det gjelder denne kamp mot Kirken, da er de alle enige, da er de alle ett, selv om de ellers er innbyrdes bitre fiender. Men vi kristne danner det intimeste samfunn som tenkes kan, vi er ett legem med Kristus, med Kirken, og da skulle vi ikke være enige om å forsvare Kristi og Kirkens sak, skulle vi ikke sette alle våre krefter inn for å gjøre Kirken kjent, sette alle krefter inn for at det gode må seire i verden, for at de kristne prinsipper må gjennomtrengre og gjennomsyre samfunnet? Alene de kristne prinsipper, slik som vår hellige Kirke hevder dem, kan redde samfunnet fra kaos og undergang, forebygge en ny krig og bringe verden fred.

*

Vi må ikke tro at legapostolatet eller den katolske aksjon er noe nytt som først er kommet opp i vår tid. Nei, legapostolatet er så gammelt som selve kristendommen. Det er en selvfølge for enhver kristen som er seg bevisst at han er et lem på Kristi legem og derfor også har sin funksjon på dette legem. Det var en helt selvfølgelig ting for de kristne i oldtiden. De trengte ikke noen oppfordring til å arbeide for Kristi rike. Det var for dem en helt naturlig oppgave å føre andre til Kristus, en oppgave som hadde sitt utspring i det faktum at de var blitt lemmer på Kri-
si legem, i den bevissthet at de selv var blitt gjenløst ved Jesu Kristi prestelige virke og derfor også hadde del i hans prestedømme. Det er gripende å lese hva Origenes vet å fortelle om de kristnes apostoliske iver i det tredje århundre: «De kristne, skriver han, oppbyr alt de kan for å utbrede troen over den hele verden. Derfor gjør noen seg formelig til livsoppgave ikke bare å gå fra by til by, men fra landsby til landsby for å vinne nye troende for Herren.»

Det kreves ikke av oss at vi skal reise fra landsby til landsby for å vinne nye troende. Men dersom vi virkelig er stolt av å bære Kristi navn, dersom vi virkelig elsker vår Kirke, da kan vi ikke annet enn med begeistring å gå inn for Kirkens sak av all-kraft støtte våre presters virke. Legapostolatet har til oppgave å gjøre dem som alt tilhører Kirken til overbeviste og konsekvente kristne og å få dem som ennå ikke tilhører Kirken til å kjenne og elske den og slik bli levende lemmer på Kristi mystiske legem. Og denne oppgave tar ikke slutt før Guds rikes grenser faller sammen med jordens grenser, før hele menneskeheten er brakt tilbake under Kristi herredømme. Uten aktivt og effektivt legapostolat kan troen ikke vinne fram og det kristne liv ikke slå dype røtter i samfunnet.

Hvem er som Gud? Hvem er som vår hellige katolske Kirke? Når i våre dager så mange gjør opprør mot Gud og Kirken, når verden går til grunne fordi den vil klare seg uten Gud, da må vi slutte oss

UTSYN

Et spørsmål om kristendom og ikke „silkefront”

Nederland er et av de hardest ramte land i Europa kan en trygt si. Det framgår ikke minst av den serie artikler som den hollandske fødte sokneprest til St. Therese-kirken i København, Montfortanerpateren Steph. Wewers i øyeblikket skriver i «Katolsk Ugeblad», hvor han beretter om sitt ferieopphold nå i sommer i sin hjemegn omkring Nijmegen. En *forstår* hva landet har lidt og en *forstår* hva folket *har lidt* når en leser de mange beretninger rundt om i blad og tidsskrifter som omhandler krigsherjede strøk, men sokneprest Wewers lar en også *føle* hva menneskene *liden* den dag i dag — det er nemlig ting i livet som tanken alene ikke kan omfatte. Ingen av oss kan bare ved hjelp av fantasi og intelligens sette oss inn i hva det helt ut vil si å stå overfor ruinene av sin synlige tilværelse på jorden, og til og med vite at under disse ruiner ligger gjemt mennesker som også var en del av den usynlige men til syvende og sist betydningsfulleste del av denne vår tilværelse på jorden. Og så ikke være alene om dette, men dele skjebne med slekt og venner — det er i sannhet «ødeleggelsens vederstyggelighet» som pater Wewers kaller sin siste artikkel hvori han bl. a. skriver:

sammen og være Kristi vitner, være det ved vårt ekte kristne liv, som er den herligste apostelpreken, være det ved vårt utrettelige arbeid for å gjøre sannheten kjent og elsket, være det ved å støte alle tiltak som St. Olavs forbund vil sette i gang.

Vi må aldri glemme at Kirken er vår mor, som ga oss livet, det overnaturlige liv, og som uavlatelig formidler oss Guds kjærlighet. Et godt barn gjør alt for sin mor. Det kan aldri si noe ondt om sin mor, men gjør alt for å verne om morens ære. Selv om moren ikke skulle være hva en god mor skal være og glemmer en mors plikter, vil et godt barn likevel i sitt sårede barnehjerte bevare en undertone av respekt og kjærlighet. Slik brenner en god katolikk også alltid av kjærlighet og hengivenhet til Kirken, sin åndelige mor, trass i alle menneskeligheter som kan vansire hennes ytre ansikt. Og denne kjærlighet og hengivenhet må gi seg uttrykk i å vise henne i all sin skjønnhet og sannhet. De menneskeligheter som kleber ved Kirken, har ikke noe med Kirkens vesen å gjøre, men kommer ene og alene av at så mange av Kirkens lemmer ikke fullt ut lever Kirkens liv.

Hvem er som Gud? Hvem er som Kirken, vår mor? Med disse tanker vil vi ta opp kampen mot det onde i oss selv og i verden, ta opp arbeidet for å fremme Guds og Kirkens sak og la Guds lys og Kirkens skjønnhet skinne i verden.

Amen.

«Bare den vil kunne få et begrep om det som er gått tapt i Nijmegen som har et begrep om denne gamle Oppidum Datavorum som det romerske Noviomagnum betegnedes i Tacitus' Annaler. Da det så sent som i 1874 lykkedes byen å bryte gjennom sin ringmur og komme i kontakt med sitt oppland ved hjelp av store veianlegg og vakre boulevarder, hadde det gamle Nijmegen fått sitt typiske preg, og selv om de slanke borgerhus ble forvandlet til butikkgater med moderne stormagasiner så lot de gamle kaféer og restauranter med navn som «Den brokete okse» og «Den sølverne havhest» seg ikke fortrengte av de moderne hoteller og kinoer, og de katolske kirkene: augustinerne, dominikanernes, karmelittene og jesuittene ble liggende som de lå med neppe et stoppesteds mellomrom fra hverandre og minnet om den tiden da det for største parten katolske Nijmegen måtte være «misjonsmark», fordi den offisielle kalvinistiske statsreligion i 300 år ikke ville tåle andre religioner ved siden av seg. Her var skoler som opptok hele kvartaler og var like så mange ledd i de hollandske katolikkers århundrelange emansipasjon på undervisningens område — en emansipasjon som i 1923 ble kronet da det katolske «Keiser Karl-universitet» ble åpnet.

Alt dette må en ha for øye når en kommer ned av Molenstraet og plutselig står foran en mark med brolagte gater og så til alle sidene har små felter av mosaikk og betong med svartbrente kjellernedganger og smuldrende murbrokker. Her ligger det gamle Nijmegen begravd med et par kirkeruiner som gravmonumenter over seg.

Broerstraet, strøket i Nijmegen, hvor en ved prinsesse Beatrix' fødsel ble båret av en gledessummende, oransjepyntet menneskemengde. Her sto en kirke hvor en ved en konfraters primitiv har holdt festprekenen — der bodde min sykkelsmed som en den gang bare ringte til og så kom en av sønnene hans og hentet syklen. Der oppe bodde noen gode venner hos hvem jeg ofte drakk te om ettermiddagen i en pause mellom to forelesninger. Rart hvor svært det er å holde det gamle bybilde fast når en ferdes over en pukklet tomt, hvor naturen har heist ødemarkens flagg.

Hvor er det blitt av alle de mange mennesker som hadde hjemmene sine her? Det ble fortalt meg at sykkelhandleren med sin kone og sine gutter ble dradd fram som lik under ruinene. Og av det gjestfri hjemmet og dets mennesker er det ikke funnet så meget at det kunne holdes begravelse — — —

Det er bare bra at klokkespillet er styrtet ned sammen med tårnet på den gamle St. Stevens kirke, for ellers kunne det falle på å dynke etter gammel vane gledestoner over denne makabre kirkegården og her bør det være stille — — —

Folk kommer fra torget med de rødeste pelargonier og begonier og jeg legger plutselig merke til at de ser på meg — det må visst være fordi jeg står her og ser meg omkring hvor det intet er å se. Det er ikke første gangen siden min hjemkomst at jeg føler meg som munken fra Heisterbach som forvillet seg i skogen mens han grublet over skriftens ord om de tusen år som hos Herren er som en dag og en dag er som tusen år — og så fant klosterporten lukket da han kom hjem og ingen som kjente eller gjenkjente ham.

Jeg må se å komme inn til det som ennå er tilbake

av Nijmegen og tale med et menneske jeg har kjent og som kjenner meg — om det så bare er for å få fastslått min egen identitet.»

*

Vi har tatt denne gripende skildring som innledning til det egentlige emne: problemet om landssvikernes *straff* og utrenskningen i det hele tatt. Denne skildring og den aktualitet som ligger i den, fordi den viser at krigens lidelser er ikke noe som er forbi i og med at kamphandlingen er slutt — de tærer på sinnene den dag i dag i stadig nye former, men med uforandret innhold: savn, sorg, lengslen etter det som har vært — denne gripende skildring illustrerer sannheten i den hollandske justisminister *dr. Maarseveens* ord: «Skulle vi overholde lex talionis: øye for øye, tann for tann, ville verden igjen få oppleve fryktelige grusomheter.» Men nettopp fordi Holland har lidt så meget er det grunn til å beundre og ta lære av den holdning store kretser av befolkningen har inntatt i utrenskningsspørsmålet og som *dr. Maarseveen* for nylig ga uttrykk for på regjeringens vegne. Selvfølgelig finnes det også de mennesker i Holland som roper «silkefront!» så snart andre toner enn lex talionis høres — disse mennesker finnes i alle land og har lett for å skaffe seg ørenslud fordi de er i pakt med urinstinktene hos individene — men i Holland har den øverste representant for rettferdigheten klart og tydelig sagt fra at til syvende og sist er problemet et spørsmål om *kristendom* og kan bare løses ad den vei. Og det er noe helt annet enn silkefront. Han understreker at de forbrytelser som tyskerne og deres hollandske medhjelpere har gjort seg skyldig i, ikke kan sones med korte fengselsstraffer — han kjenner ingen midler som virkelig kan sone så megen ondskap, og det må de huske som alltid krever rettferdighet. Problemet kan i det hele tatt ikke løses uten *barmhjertighet*, hvis en ikke vil bruke de samme barbariske metoder som fienden brukte. Logisk sett kan det onde som er gjort bare sones ved noe mindre ondt. Og så tilføyer han: «Selv om ikke de kristne prinsippene og vårt folks beste tradisjoner henviser oss til barmhjertighet, må vi handle slik av hensyn til sunn fornuft — det er en kjennsgjøring. Straffen må dikteres av staten og være til gagn for samfunnet, og derfor må dens hovedformål være å forbedre forbryteren ved å styrke hans selverkjennelse og vekke hans skyldfølelse slik at han vender tilbake til samfunnet med vilje til å ta fatt og sone i handling ved intens innsats for gjenreisning. Men lange fengselsstraffer utretter neppe dette — de øker bare hans og hans nærmestes bitterhet og forverrer hans mentalitet. Vi må ikke gjøre oss skyldig i å innta den samme holdning overfor våre fiender og motstandere som nazistene hadde. De verste forbrytelser må straffes og straffes strengt, men en må også være rede til å øve kristen barmhjertighet.»

Det er ord av en ansvarsbevisst statsmann som har et budskap til alle. Og når en hollender på bakgrunn av sitt lands uhyre lidelser kan tale og handle slik på sitt folks vegne — hvor meget mer og hvor meget lettere burde da ikke andre statsmenn og andre folk kunne finne fram til den samme mentalitet.

St. Olavsforbundets landsmøte i Oslo 29. sept. 1929.

Åtte år er gått siden St. Olavsforbundets siste landsmøte — åtte tunge, innholdsrike og betydningsfulle men vanskelige år. Så vanskelige at en nesten kan si at forbundet som forbund har måttet gå i dekning — i all fall var det hemmet for ikke å si lammet i sin virkestrang utad. At det likevel hadde denne intakt viser dette landsmøte som for øvrig nærmest formet seg som en generalforsamling, da Nord-Norge og Mellom-Norges kirkedistrikter på grunn av forholdene ikke hadde sendt delegerte, men var representert av overhyrden *prefekt Wember* og sokneprest pater *Stelzmann* som møtte for *prefekt Deutch*. Det ble nemlig et av de betydningsfulleste katolske stevner som har vært avholdt, preget som det var av positiv holdning og aktivitet. Dette ga seg ikke minst utslag i den meget levende diskusjon som de enkelte programposter framkalte og som viser at interessen er sterk og omfattende. Og særlig gledelig er den ekte katolske vilje til *samarbeid* som gikk som en rød tråd gjennom alt, ikke minst gjennom de ellers meget divergerende oppfatninger av de forskjellige problemers beste løsning. Møtet var preget av den beste ånd av alle: St. Mikael, Kirkens store verneengel. En bedre dag enn nettopp hans festdag kunne vel neppe være valgt. «Hvem er som Gud!», *hans* store svar til representanten for all egenvilje, all selvishet, alt hovmot, all egoisme og egosentrisitet bar også denne 29. september over de subjektive meninger og ga alle som deltok i diskusjonene kontakt med den felles mening med livet: Guds rikes framgang som i himlen så og på jorden ... Dette pregede så klart og tydelig de enkelte situasjoner og la en aura av *den gode vilje* som er forjettet fred på jorden, over hele landsmøtet, så dette ble en opplevelse for dem som deltok og gjorde dem et herligt minne rikere.

PONTIFIKALMESSEN

i St. Olavskirken hadde samlet så mange som kirken kunne romme. Årets vakreste blomster prydet altrene og i koret knelte en fyldig representasjon av herværende og tilreisende prester. Hs. høyærverdighet biskopen ble assistert av sokneprestene Sund, Notenboom og Høgh og holdt den manede preken som er gjengitt annet sted i bladet. Det ble en virkelig *felleskommunion* av praktisk talt alle tilstedeværende trosfeller, så «Christus vincit, Christus regnat», vakkert og følt sunget av kirkekolet fikk en levende illustrasjon. Etter gudstjenestens slutt var det frokost for de delegerte i Klubblokalet — la oss allerede på dette sted gi de kvinnelige medlemmer av de lokale St. Olavsforbund den varmeste takk for det kjempearbeid det må ha vært å stille denne frokost og kveldens festmøte til. Både forberedelsene og selve oppvarningen var helt igjennom prikkfri, og det store apparat ble avvirket så overlegent og flott at en nesten glemte å legge merke til det oppbud av krefter og offervilje som lå bak.

En ørliten pause og så samledes en til

MØTET I ST. JOSEFSSØSTRENES FESTSAL

Ved et stort hestekoformet bord tok styret og de delegerte plass med hs. høyærverdighet biskopen som den selvfølgelig sentrumsskikkelse. Til venstre for biskopen hadde dirigenten plass, til høyre forbundets generalsekre-

tær herr *Hongslo*. Sempel rettferdighetsfølelse tilsier en her å yte herr Hongslo all mulig honnør for det tekniske arrangement av møtet som gjorde det meget oversiktlig og greit å følge og ikke minst referere. Dette er en ikke uvesentlig side for de mange som ikke kan være til stede, men er interessert i forbundets arbeid, men det forstås ikke alltid av arrangørene, så det er god grunn til å framheve med anerkjennelse når det som i dette tilfelle blir forstått.

De delegerte var: *Bergen*: lektor Werring, frk. Henriksen, Hj. Titland. — *Stavanger*: frk. Borgny Larsen og Veslemøy Løvik Olsen. — *Arendal*: B. Bjørko. — *Porsgrunn*: redaktør Siggen Olsen, O. Lien. — *Stabekk*: herrene Weber og Dorph. — *Kristiansand*: Ig. Fiala, cand. jur. Gullestad. — *Hamar*: Fru Storbekken, Borchgrevinck og F. Knutstad. — *Fredrikstad*: fabrikkier Leo Müller, Osc. Borg Müller. — *St. Olavslandet, Oslo*: Alf. Taxt, B. Nylund, I. Storheim. — *St. Halvardslaget, Oslo*: Wilf. Fiala, F. Arnesen, frk. Seglem. Dessuten møtte som gjester: *prefekt Wember*, pater *Stelzmann* (representant for *prefekt Deutch*) sokneprestene Høgh, Kielland Bergwitz, Parthe og pastor Taxt. Ved styrebordet satt enn videre sokneprest pater Notenboom og kassereren frk. Paula Abry.

Den store sal fyltes hurtig med prester og legfolk og presis kl. 12.30 ble møtet erklært åpnet av biskopen med den katolske hilsen som ble fulltonende besvart av forsamlingen. Dernest holdt hs. høyærverdighet en tale hvori han ønsket alle de delegerte velkommen til første landsmøte etter 8 års forløp og håpet det ville gi nye impulser til fortsatt virke og at alle forhandlingene måtte bli ført på en verdig måte når en nå skulle drøfte de praktiske retningslinjer. Generalsekretær Hongslo foreslo *Olaf Olafsen* til dirigent, og den kjente og skattede katolikk ble selvfølgelig valgt med akklamasjon.

En sang dernest Olavshymnen og dirigenten ba de deltagende i diskusjonene fatte seg i mest mulig korthet, da det var en rikholdig dagsordenen som skulle igjennom: den omfattet situasjonen som var oppstått ved at Nord-Norge og Mellom-Norges kirkedistrikter hadde meldt seg ut av forbundet — nye vedtekter — opprettelsen av en arbeidssentral — forlagsvirksomheten — eventuelt og valg. Dagsordenen ble godtatt. Derpå leste Hongslo opp *årsberetningen* som vi gjengir i utdrag.

Siste sentralstyremøte var 6. mars 1940 i St. Olavs prestegård. På grunn av krigen ble det så en stans i møtene, men en søkte å holde arbeidet gående tross den endring som forholdene medførte og som grep inn også i styrets sammensetning. Lokalledene ga sin tilslutning i at arbeidsutvalget fikk utvidet mandat så det kunne fortsette til nytt landsmøte kunne avholdes. En del publikasjoner har den hele tiden blitt utsendt til lokalledene. Med stor glede har arbeidsutvalget konstatert at lokalledene i de forløpne år med interesse og offervilje har innsendt kontingentbeløpene og andre bidrag. Den 11. april i år ble det så avholdt et sentralstyremøte og et ekstraordinært 24. august.

Den viktigste begivenhet siden frigjøringen er utmeldelsen av Nord-Norges og Mellom-Norges kirkedistrikter for å danne selvstendige St. Olavsforbund. Den vil bli behandlet som særlig punkt på dagsordenen. Sør-Norges

apostoliske vikariat har til sine ti lokalledd føyet et elevte: Kristiansand, som i første rekke skyldes sokneprest Kielland-Bergwitz's og Ignez Fialas energiske propaganda. Hva forlagsvirksomheten og utsendelsen av bøker m. m. angår, har forbundet hatt en utmerket medarbeider i frk. Marie Rasmussen, St. Olavs ekspedisjon.

På spørsmål om noen hadde noe å bemerke, svarte lektor *Werring* at de saker som skulle behandles og da særlig hva som vedrørte utskillelsen av de to kirke-distrikter, var så viktige at en hadde hatt for liten tid til å sette seg inn i dem da årsberetningen var utsendt så sent. Han ville derfor foreslå at dette landsmøte bare fikk et orienterende preg, så en ikke fattet noe vedtak i dag men nedsatte et utvalg til å bearbeide sakene og så forelegge dem for en ekstraordinær generalforsamling om seks måneder.

Honglo innrømmet berettigelsen i denne anke og mente at forslaget hadde meget for seg. *Fiala* anbefalte votering over det.

Prefekt Wember og *pater Stelzmann* hevdet at utskillelsen var et faktum som ikke kunne endres, men de ønsket begge at planene for samarbeidet i framtiden kunne bli drøftet.

Før en nå gikk videre, leste frk. *Paula Abry*, forbundets mangeårige og meget dyktige kasserer, *regnskapet* som fikk enstemmig decharge.

En vendte så tilbake til problemene omkring utskillelsen. *Honglo* betonet at utmeldelsene ikke betød en oppløsning av forbundet, men en oppdeling i tre sideordnede grupper.

Sokneprest Høgh understrekte det samme og henstilte til prefektene å etablere samarbeid på det bredeste grunnlag. *Cand. jur. Gullestad* var redd for at det skulle bli å spre kreftene, men så holdt *prefekt Wember* et meget orienterende og overordentlig vel formet foredrag, hvori han nøktern og saklig redegjorde for prefektorets synsmåte, som var støttet og inspirert av Roms ønske om at de tre norske kirke-distrikter skal arbeide mest mulig selvstendig. Som et ledd i dette måtte utmeldelsen betraktes, men til samme tid understrekte prefekten varmt og inntrengende hvor sterkt en ønsket et samarbeid ut fra dette at «alle skal være ett». Prefektens tale hadde høy retorisk flukt da den kom inn på dette, og hva enten en er enig eller uenig i nødvendigheten av denne oppdelingen kan det slås fast at det er hverken mindreverdskomplekser eller andre subjektive hensyn som ligger bak utskillelsen, men ærlig og sann overbevisning om at dette er den beste vei for Kirkens framgang, ut fra den mentalitet som skaper spenningen mellom Nord-Norge og Sør-Norge — en spenning som også gjør seg gjeldende på det religiøse område. Prefektens dypt følte ord ble understreket av *pater Stelzmann* for Mellom-Norges kirke-distrikts vedkommende.

Gullestad kunne ønske at «byen med det store hjerte» alltid ville vise tilbørlig hensyn til de utenbysboende, og kom for øvrig inn på noen rent praktiske spørsmål, nærmest av økonomisk art i forbindelse med utskillelsen, og det utspandt seg en ganske livlig, men meget objektiv og i de urbaneste former holdt diskusjon om temaet, hvori deltok *Hongslo*, *Titland*, *pastor Kielland-Bergwitz*, *fabrikkeier Müller*, hvis kraftige innlegg for ungdommens rett til å komme til i frihet og under ansvar på katolsk legmannsapostolats virkefelt fikk stormende tilslutning. *Ign. Fiala* og *Nylund* deltok også i diskusjonen

som sluttet med at en enstemmig vedtok følgende forslag framsatt av sokneprest *Høgh*: «Saken om samarbeid mellom de tre kirke-distrikter utredes av et utvalg med det formål å bevare St. Olavs forbund som landsforbund.» Når dette er gjort vil en ekstraordinær generalforsamling bli avholdt. I utvalget skulle sitte to representanter fra for vikariatet og to fra hver av de to kirke-distrikter. Som representant for Syd-Norge valgtes *O. Olafsen* og *Daniel Haakonsen*.

Som følge herav ble de foreslåtte endringer i vedtektene ikke aktuelle og diskusjonen om dette hadde bare øyeblikkets interesse.

Hongslo leste dernest opp beretningen om *forlagsvirksomheten*. En lå i 1939 inne med en del nokså ukurante bøker og småskrifter av eldre dato. En kjøpte da inn en del religiøse bøker fra Danmark som fikk utmerket avsetning og tok med seg en del av de gamle ting også. Dessverre satte krigen en stopper for dette. Ved bokutstillingen under *pater Lutz's* foredragsrekke i anledning hundreårsjubileet ble også en del av forlagets bøker solgt. En gikk nå til det skritt å overlate prestene og søstrene en del skrifter til gratis utdeling blant de som søker opplysning om den katolske Kirke, og da kom det fart i utdelingen. Sokneprest *Høgh* foreslo at nærmere debatt om forlaget og problemene i forbindelse med det utestår til det er skaffet klarhet i forholdet de tre kirke-distriktene imellom og etter noen replikker av *Gullestad*, *Hongslo*, *Daniel Haakonsen*, frk. *Marie Rasmussen* og sokneprest *Bergwitz* ble dette vedtatt.

EVENTUELT

ble en meget omfattende og meget betydningsfull programpost, takket være sokneprest *Høgh's* innledning. Han fastslo nemlig at en helt mangler en permanent sentral for opplysningsvirksomheten og leste opp i den anledning et framlegg til «*Katolsk Opplysningsbyrå*»: K.O.B.

Det gikk ut på følgende:

Det settes i gang et Katolsk Opplysningsbyrå som skal formidle opplysning om Kirken og religiøse spørsmål, både til katolikker og interesserte protestanter, samt følge med i alt som publiseres om Kirken og dens arbeid for om nødvendig å supplere eller dementere dette. Denne virksomhet skal ta sikte både på dognjournalistikken som på skolebøker eller annet undervisningsmaterieell, konversasjonsleksika o. l. I forbindelse med K.O.B. skal det opprettes et håndbibliotek for katolske hjem til hjelp for utgreiing av aktuelle problemer, overensstemmende med Kirkens tro og morallære. K.O.B. formidler også foredrag, planlegger studiekretser og korrespondansekurser over religiøse og sosiale emner.

Til dette kreves et kontor med det nødvendige utstyr, kartotek for personer og saker med tilhørende arkiv. K.O.B. må stå i stadig kontakt med prestene, som må innsende meldinger om alt av interesse så som avisutklipp, bøker og foredrag over katolske emner, som berører deres distrikt.

En landsinnsamling skal skape det nødvendige grunnlag for starten — senere skal tilskudd fra vikariatet, prefektorene, de religiøse institusjoner og private holde foretagendet i gang. K.O.B. søker samarbeid med liknende institusjoner i utlandet og knytter forbindelse med faste medarbeidere.

Hva ledelsen angår bør denne tilfalle en prest med de nødvendige forutsetninger. Han ansettes av biskopen

med ene dette virke for øye. Et råd skal stå ham bi. Det kan sammensettes av en representant for presteskapet, valgt av dette, en fra St. Olavsforbundet, en fra N.K. K.F. og en ungdomsrepresentant valgt av det eventuelle ungdomsforbund og Studentlaget. Lederen har det daglige arbeid og er ansvarlig bare over for biskopen.

Med et mildt uttrykk ble dette forslag mottatt med begeistring! Wilfred Fiala, Gullestad, red. Siggen Olsen og pastor Kielland-Bergwitz betegnet det alle som et av de betydningsfulleste tiltak som har vært gjort og anbefalte at det så fort som mulig ble satt ut i livet. I den forbindelse omtalte for øvrig sokneprest Sund det store arbeid som utføres i forbundets tjeneste av frk. Marie Rasmussen og som en må vurdere meget høyt. Alle uttalelsene fikk hver for seg dunderende applaus. Det ble også under denne programpost anledning til å komme inn på bladet «St. Olav» og forskjellige ønsker ble framsatt angående det redaksjonelle stoffvalg.

Så gikk en til

VALG

Sentralstyret hadde først ment at arkitekt Kollerud ville være den rette til formannsstillingen, men arkitekten var så opptatt med arbeid at han innstendig hadde bedt seg fritatt. O. Olafsen var også foreslått, men helbredshensyn la uoverstigelige hindringer i veien. Med varme ord anbefalte nå både generalsekretæren og sokneprest Høgh valget av Wilfred Fiala til denne krevende og ansvarefulle stilling, og den påfølgende skriftlige avstemning viste at langt den overveiende del av de stemmeberettigede delte de to forslagsstilleres mening om denne prektige og dyktige unge katolikk. Fiala takket for valget. Enn videre valgtes Alfred Taxt og Storheim. Med stormende tilslutning gjenvalgtes Hongslo som sekretær og forbundets mangeårige meget dyktige kasserer Paula Abry.

Med akklamasjon gjenvalgtes frk. Marie Müller som revisor med frk. Halle som suppleant.

Etter at W. Fiala hadde takket Hongslo, frk. Abry og Olafsen avsluttet så biskopen møtet med noen anerkjennende ord om forløpet av det og den interesse og iver for Kirkens sak som det bar bud om. Særlig hadde det gledet ham å se den vilje til samarbeid som preget alle uttalelsene om utskillelsen av de to andre kirkedistrikter og som han var sikker på ville bære gode frukter.

Generalforsamlingen hadde trukket lenge ut og alle var nok så trette for ikke å tale om sultne. Men St. Josefssøstrenes splendide middag med provinsialforstanderinnen selv og en rekke elskelige søstre som gode hjelpsomme ånder svevende omkring en, brakte snart kreftene tilbake, og takken som ble rettet til dem for den strålende gjestfrihet var mer enn vel fortjent. En ville helst ha blitt sittende og hygge seg, men snart ringte klokken til

*

AFTENGUDSTJENESTEN

som ble forrettet av prefekt Wember og virkelig ble en festgudstjeneste med alle lysende tendt og de mange herlige blomster som prydede altrene.

Og så tok

*

FESTMØTET

til. En har ofte sett vårt hyggelige foreningslokale i bispegården i fest, men aldri har det vært vakrere smykket enn denne kveld. Det er herr Fabian og frue fra

St. Hallvardslaget som hadde utført dette arbeid og totalinntrykket var overveldende. For bare å nevne en ting: langs hele scenerampen var anbrakt en lang rekke små blomstrende begonier skiftesvis med vakre høstblomstbuketter — inntrykket var en skjønnhetsåpenbaring! Ved langbord var det dekket til ca. 200 — også disse bord var pyntet med vinløvsranker og høstblomster, mens veggene likeledes hadde store høstdekorasjoner. Dessverre fikk en ikke offisielt takket ekteparet Fabian for denne innsats, men fra mange hold er redaksjonen blitt oppfordret til å gjøre det på de tilstedeværendes vegne, hvilket herved skjer.

En festkledd og feststemt forsamling benket seg — med særlig glede noterte en at det var representanter for St. Josefssøstrene, St. Antonisøstrene, St. Borromæisøstrene, St. Elisabethsøstrene og Dominikanerinnene til stede. Etter hvert innfant også alle de herværende prester seg og med dem en del tilreisende også, som derved framhevet forbundets landsomfattende karakter. Da biskopen og prefekt Wember innfant seg ble de hilst hjertelig velkommen.

Olavshymnen ble avsunget og med hr. Raude som toastmaster ble ordet gitt til Wilfred Fiala, som tolket alles tilfredshet med landsmøtets resultat og særlig da med den enhetens ånd som hadde preget det, skjønt forbundet organisasjonsmessig sett var blitt oppdelt i tre. En kunne konstatere en gledelig vekst i interessen og forståelsen for forbundets virke, og nå skulle vi gjerne nå fram til at det skulle være en selvfølgelig æressak for alle katolikker å stå som medlemmer av det. På de lokale St. Olav- og St. Hallvardslags vegne ville han ønske alle hjertelig velkommen. Oppe fra scenen leste fru Elisabeth Sinding følgende vakre prolog, forfattet av henne selv:

Nå ligger landet bredt og fritt
i høstens gylne skjær,
nå vil vi gjerne feste litt
med venner fjern og nær.
Nå ruller bondens tunge læss
med grødens siste rest,
så samles vi til Mikkelsmess,
til høst og takkefest.

Velkommen hit fra bygd og by
til fest i Bispens gård!
Vi føler gjensynsgleden ny,
fra mange mørke år.
Vi fester under eget tak,
det er en særlig hjertesak
at vi vil sitte tett og trangt,
og høre vidt og bredt om mangt,
og snakke høyt og spøke fritt
i landet som er ditt og mitt.

Vi minnes vel med stille savn
de venner som er vekk,
vi hvisker noen kjære navn,
og savner kjente trekk,
og minnes særlig dem som falt
for Gud og landet da det gjaldt,
men husker, gjennom vemods slør,
at kornet spirer når det dør,
og de er med oss nå som før.

Sankt Mikkjel, du Vårherres sverd,
vi møtes på din dag!
Beskytt vår kirkes liv og ferd
mot tidens tunge slag.
Og la oss gå fra festen her
til plikt og arbeid hver især,
som stridsmenn i Guds kirkes hær.

(Forts. s. 178.)

Kronprinsessen beser utstillingen.

Fra venstre til høyre: Museets underdirektør dr. Engelstad, pastor Hansteen-Knudsen, utstillingens sekretær, Kronprinsessen, sokneprest Sund.

*Sokneprest Sund
ønsker velkommen.*

Den liturgiske

er nå lukket etter å ha vært besøkt av et tallsterkt og meget interessert publikum hvoriblant flere skoler. Den har også hatt en god presse, og det er

uten tvil et tiltak hvis virkninger vil spores inn i framtiden og ikke bare bli stående ved den øyeblikkelige suksess. Under landsmøtet ble det fra mange

Fra den liturgiske utstilling.

*Pater Lutz, O. P.
holder åpningstalen.*

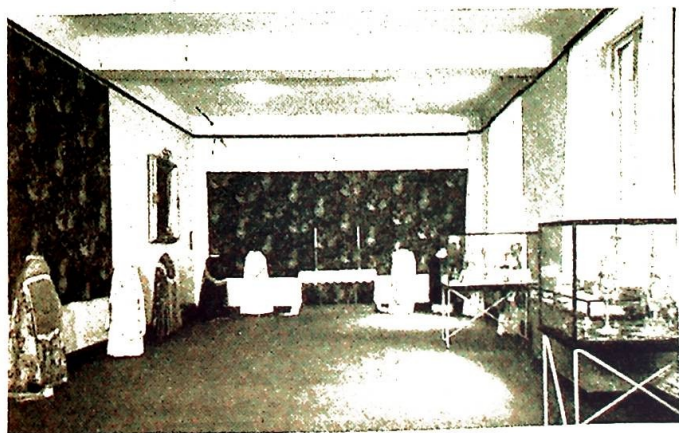

Ulrikke Greve overrekker Kronprinsessen blomster.

utstilling i Oslo

av de tilreisende prester og legfolk uttalt ønsket om at liknende utstillinger, selvfølgelig i langt beskjednere omfang, kunne bli avholdt på de forskjellige

steder — kan hende støttet av utlån fra andre katolske kirker. Mulighetene for dette vil nå bli undersøkt.

Fra den liturgiske utstilling.

(Forts. fra s. 175.)

Teppet gikk til side for et nydelig tablå av våre speidere som «bygget flagget» til pent framført deklamasjon. Speiderne under sine ledere *Berit Linnerud* og *Stein Moen* var i det hele tatt meget aktive under festen og fikk megen anerkjennelse for sin kjappe og oppmerksomme oppvarning ved bordet.

Hongslo talte for presteskabet og minnedes særlig pastor v. d. *Vlugt*. Han rettet vår felles hyllest og takk særlig til biskopen for hans innsats under krigen og overrakte ham en herlig blomsterdekorasjon i de norske farger. Fedrelandssalmen ble avsunget i forbindelse med dette. Sangeren *Sverre Lundebye*, akkompagnert av *Wolfgang Olafsen*, foredro med herlig stemme en rekke sanger hvorpå *prefekt Wember* holdt en av de spirituelle taler som han er så kjent for her nede, og hvor spøk og alvor er blandet på en uforlignelig måte. Prefekten er en mester i sub-rosa-kunsten og får sagt det han ønsker å si på en blennende artistisk måte så selv små i seg selv litt bitre nord-norske piller glir ned som sukkertøy. Men fordi prefektens taler i så høy grad er bundet til «le ton qui fait la chanson», er de nesten umulige å referere — de må høres, ikke leses, om en skal få det riktige inntrykk av dem. Vi vil derfor bare fastslå at prefekten ga en henrivende karakteristikk av forholdet mellom Syd- og Nord-Norge og de underlige forestillinger en gjensidig nærte om hverandre, og den konkluderte i en gripende og dypt alvorlig beretning om hvorledes han i en hel måned hadde oppofret den daglige messe i den intensjon «at Herren ville bevare alle oss katolikker nordpå for stormannsgalskap og egoisme og vise oss veien vi skulle gå». Alle trosfellene der hadde forenet seg med ham i bønn om at Gud selv ville være «rydningsmann». Først etterpå var en da gått til utmeldelsen, som han var sikker på organisasjonsmessig ville fremme Guds rikes sak i Norge. Prefekten sluttet med å bringe en særlig hilsen fra alle katolikker i Nord-Norge til trosfeller sydpå.

Prefektens tale ble hilst med applaus, og en sang med glød og begeistring *Norvegia Catholica*.

Også *pater Stelzmann* overbrakte en hjertelig hilsen fra katolikker i Mellom-Norges kirkedistrikt og håpet at en snart kunne møtes på vårt felles hellige sted, *Stiklestad*,

Hr. *Vitesnik* underholdt nå med vakker fiolinspill, akkompagnert av hr. *Staver*, og etterat frk. *Lovik Larsen* hadde framført en hilsen fra Stavanger hvor menigheten er i full fart med arbeidet etter krigen, ble ordet gitt fritt, og en rekke talere understreket den varme og gode stemning.

Til slutt takket hs. høyærverdighet biskopen for den store glede som dette landsmøte hadde beredt ham ved den ånd og den tone som hadde preget det, og ved den gode vilje til samarbeid og enhet som hadde gått gjennom alt. Måtte nå denne gode vilje ikke bare bestå i vakre og begeistrede ord, men bære frukt i synlige resultater til gagn for Kirkens virke i Norge. Dette møte kan en si hadde vært forberedt gjennom den liturgiske utstilling, og liturgien er jo katolsk aksjon i beste betydning. Måtte den bli den bærende kraft i hver eneste katolikkens liv — så ville målet også bli nådd: at alle blir ett og Guds rike blir alles felles fedreland. Biskopen nevnte hvordan han da han for et par dager siden etter sitt lange fravær så Norge dukke opp i horisonten, bare

Til kyrkjevigsling

Christe Cunctorum dominator alme — hymne til laudes.

*Kristus, du drott for heimsens ætter mange,
som utor munn åt ævleg far hev gange,
bøyg til vår song og våre bøner øyra,
må du oss høyra!*

*Ja, må vårt lov, å Gud, til hugnad vera,
når i ditt hus det ljodar deg til æra
på denne høgtid då me kjem i gleda
for å tilbeda.*

*Her etter heilag skikk dei huset vigde
til deg som ævleg er og utan brigde,
her fær ditt folk din heilag-lekam smaka,
din drykk mottaka.*

*Her vert for gamal synd me skivsla, tvætta
i dåpsens brunn, og skuldi vårt verð sletta;
salva med krisma folket ditt fær læra
kristmenn å vera.*

*Her kann den sjuke lækjedomen finne,
kraft fær den trøyte, ljøset ser den blinde,
syndar forlating fær og sorg lyt vike,
all frykt tillike.*

*Kongsborg åt gjævast drott me lyt det kalle,
snøkvit let Himlens port seg upp for alle
som søkjer livsens fedraland og stundar
mot ljøsens lundar.*

*Difor me audmjukt bed deg æ du vilde
sjå ned til oss med dine augo milde,
oss som i kjærleik stor for deg wil kvæda
i tempelgleda.*

*Di er all æra, Gud vår Fader sanne,
Sonen vår Frelsar og Den Heilag-Ande,
ljuvleige kvæde skal i æra tona
framfor di trona.*

*På norsk etter Breviarium Nidrosiense
ved Ragnhild Foss.*

hadde hatt én tanke: «Gud signe deg, Noreg...», og denne tanke måtte besjele oss alle.

Så ba den nye president *Fiala* de to overhyrder vel-signere forsamlingen, hvilket de gjorde, og et fulltonende *Te Deum* avsluttet festen og dermed det enestående inspirerende og løfterike landsmøte 1946.

„Forbindelse mellem den hellige stol og Norge“

I forbindelse med notisen i forrige nr. av «St. Olav» om publikasjonen av min avhandling over ovennevnte emne, ønsker jeg å opplyse at det vel ennå vil gå en tid før jeg kan tilfredsstillende etterspørselen. Da jeg dessuten ikke har hatt anledning til selv å lese korrektur på boken, siden jeg etterlot manuskriptet til den i Rom, ser jeg at beklagelige uttalelser og trykkfeil er oppstått. Det vil derfor gå en tid før jeg kan sette opp en liste over dette, da jeg enda ikke har mottatt mitt manuskript og annet arbeidsmateriale fra Rom. Jeg skylder også å opplyse at det neppe vil komme noen oversettelse av boken i den form den foreligger, da jeg for det første manglet en lang rekke viktige norske kildekrifter og avhandlinger om den periode jeg behandler, og dessuten ennå ikke har bearbeidet materialet til annen del som ville føre fram til 1843 (min bok er avbrutt ved et viktig avsnitt, 1709). Først da vil boken få sin rette proporsjon, samtidig som den vil bli revidert fra begynnelsen av, alt ettersom nye studier med norske og utenlandske hjelpemidler for hånden, vil kreve det. Som nevnt i forordet var jeg avskåret fra mange slike kilder da jeg i det okkuperte Rom satt og skrev min avhandling. Imidlertid er den som kjent blitt trykt, og så vil det forhåpentlig gå med dette beskjedne arbeide som det går med alle andre vitenskapelige arbeider, nemlig at det både ved sine sterke og svake sider kommer til å føre inn på nye spor og kaste nytt lys over hittil ukjente områder. Og det skal ikke være forfatteren imot at det også med nærværende arbeide i mangt og meget kanskje vil gå som med de fleste andre forgjengere på området: nemlig at nettopp svakhetene og «forseelsene» blir utgangspunktene for videre resultatrik forskning.

Ivar Hansteen Knudsen.

Katolismen i Norge 1573-1709

*Pastor dr. theol. I. Hansteen-Knudsens doktoravhandling.
Av sogneprest J. Duin.*

Det er unektelig en meget interessant periode av katolismens historie i Norge som pastor Hansteen-Knudsen behandler i sin doktoravhandling¹⁾, en periode som det hittil ikke er skrevet meget om for den enkle grunn at man trodde det ikke fantes noe å skrive om i det hele tatt. Men med hjelp av dokumenter fra romerske arkiver skriver forfatteren meget interessante sider om tiden etter reformasjonen til utgangen av det 18. århundre. En del av stoffet var nok kjent før, men den som ville sette seg inn i det, måtte lete det sammen fra mange, mest utenlandske forfattere, og det er første gang det fremlegges et så fyldig dokumentarisk materiale. Nevnte artiklene man hittil måtte bygge på, ga kun korte sitater eller henviste til arkivene, men nå får man anledning til selv å studere dokumentene, noe som ene muliggjør en objektiv dom. Det er da også pastor Hansteen-Knudsens store fortjeneste å ha gjort en god del av det historiske

materiale fra den tiden så lett tilgjengelig for historikerne, samtidig som han har samlet det i ett verk.

PÅ LATIN.

Men som antydnet, er det historikerne som må bearbeide det videre og gjøre det tilgjengelig for menigmannen, for det latinske språk boken er skrevet i, vil dessverre hindre mange i å lese den. Hadde forfatteren valgt engelsk, fransk eller tysk — norsk blir nå engang ikke godtatt til en doktoravhandling i Rom — så ville boken utvilsomt ha vunnet meget i betydning her hjemme. Selv om kanskje ytre omstendigheter er skyld i det, så savner man allikevel på flere avgjørende steder en henvisning til norske kilder eller artikler til belysning eller identifisering av omtalte personer. Ludvig Daaes «Bidrag til den katholske Reaktions Historie i Norge i Christian IV's Tid» (Norsk Historisk Tidsskrift 3, III, s. 306—353) ville i så henseende ha gitt flere holdepunkter, men Daaes artikkel finnes hverken sitert eller oppført i litteraturfortegnelsen.

SOGNEPRESTEN TIL ONSØY KATOLIKK.

I nevnte artikkel hadde forfatteren kunnet få vite at presten Jakob Hjort (s. 110) er den samme som Jacobus Cervinus (s. 79 og 205; det samme navn latinisert); om denne siste bringer forfatteren noen verdifulle opplysninger fra de romerske arkiver, men de blir dessverre ikke utnyttet siden Hjort og Cervinus ikke ses som en og den samme person. Og det hadde vært interessant å påpeke at hr. Jakob Hjort, sogneprest til Onsoy og prost i Nedre Borgesysel, sammen med sin bror Christopher, slottsprest på Akershus og sogneprest til (gamle) Aker, og noen andre i mai 1613 blir tilsagt å møte på Herredagen i Skien fordi de «ere mistænkte for den papistiske Lærdom». Men hr. Jakob hadde visst fått vite at stattholder Enevold Kruse og «bispen udi Oslo» allerede i november året i forveien hadde fått brev fra kong Christian IV «Hr. Jakob Hjort anrørendes... som er berygtet for at være catholsk», med befaling om å foreta de mest omhyggelige undersøkelser; hr. Jakob rømte fra landet allerede innen mai 1613. De tekster pastor Hansteen-Knudsen publiserer, viser — og det for første gang utvetydig — at hr. Jakob Hjort virkelig var katolsk prest, og derfor hadde all grunn til å forlate landet slik som situasjonen hadde utviklet seg. Men dette er altså gått forfatteren forbi, dessverre. Flere andre navn som forfatteren henter fram fra dokumenter, hadde kunnet bli illustrert på lignende måte. Men man må vel også si at det er en forfatters rett selv å bestemme rammene og grensene for stoffet han vil legge fram. Blir derimot den manglende jevnføring med hjemlige verker og kilder årsak til direkte historiske feil, blir saken annerledes; da er det det lesende publikum som stiller krav.

HANNIBAL SEHESTED. —

Når den danske adelsmann Georg Kyd i sitt brev av 22. juni 1622 til Propagandakongregasjonen nevner at stattholderen i Norge, Jens Juel, er gunstig innstillet overfor den katolske tro (s. 110, 163), er det jo en meget gledelig omstendighet. Og når forfatteren for årene 1645—1650 kan bringe oss to helt ukjente dokumenter (s. 184—187), er også det noe å glede seg over, især når disse dokumenter beretter om at stattholderen i Norge, svigersønn til den forrige konge av Danmark og beslektet

med den nuværende, har vært i Paris som ekstraordinær kongelig ambassadør, og der fikk anledning til å tale med abbé Barclay om sin hensikt å gjenreise den katolske religion i landet. Det er unektelig dokumenter som er overmåte interessante. Men når forfatteren da uten videre identifiserer stattholderen fra 1645 med stattholder Jens Juel fra 1622 (s. 132), begår han en historisk feil som skjemmer hans doktoravhandling. Jens Juel var gift med Ide Lange og døde allerede i 1634; det første man gjør er å tenke på en feillesning av årstallene i arkivenes håndskrifter: 1645 for 1625, og 1650 for 1630. Så enkelt er det dog ikke: andre navn i dokumentene tillater ikke den tidlige datering. Ved nøye gjennomlesning viser det seg at de to dokumenter fra 1645—1650 ikke en eneste gang nevner navnet Jens Juel, men kun taler om stattholderen i Norge, svigersønn til den forrige og slektning til den nuværende konge av Danmark. Denne stattholder i Norge er i virkeligheten ingen annen enn Hannibal Sehested, gift med Kristiane, datter av kong Christian IV (døde 1648) og Kristine Munk, og derved slektning til «den nuværende konge av Danmark» Frederik III (1648—1670), sønn av samme kong Christian IV og hans dronning Anna Katrine av Brandenburg. Her ble en forhastet identifisering og manglende jevnføring med hjemlige historiske verker skjebnesvanger for forfatteren. Hannibal Sehesteds fall i 1651—52 forklarer fullt ut hvorfor ikke denne anledningen kunne benyttes (s. 134).

DRAKONISK LOVGIVNING. —

Innledningsvis behandler forfatteren datidens drakonske lovgivning overfor tilhengerne av den «papistiske» tro i den norsk-danske stat. Kommer man så langt som til 1680-årene (s. 29), hadde det muligens vært bedre å henvise til Christian V's *norske lov* (1687) istedenfor til den danske (1683); i sin «Siette Bog: Om Misgierninger. — I. Capitel: Om vildfarende Lære, Guds Bespottelse og Trolldom» kopierer den norske lov vel omtrent ordrett den danske, men forfatteren vil jo behandle Norge, og lenger ut i boken er det allikevel Christian V's *norske lov*²⁾ som kommer på tale (s. 142). Sistnevnte sted lar forfatteren seg også forlede til i en fotnote å utvide Fredrikstad bys privilegier om religionsfrihet (1682), i strid med den innberetningen fra 1687 han der siterer; i privilegiene heter det: «Religions-Frihed skal være dem tilladt som ere af anden end den Lutherske Religion... dog foruden nogle noffentlig Religions Øvelse»³⁾, og det er nettopp frihet til offentlig religionsøvelse forfatteren tildeler byen.

HVA DET YTRE ANGÅR...

Hva det ytre angår, har ombrekningen gjort tekstens nestsiste side (s. 157) meget vanskelig å forstå, og det hadde utvilsomt vært en fordel hvis fotnotene hadde tatt med sidetallet til de bak i boken publiserte dokumenter, og ikke bare stedet hvor teksten finnes i arkivene. I «navneregistret» vil man oppdage at John Barclay og hans sønn abbéen blitt til en og samme person, og at noen av sidetallene som oppgis under Guidi di Bagno Nicolaus, egentlig hører hjemme under den foregående Guidi di Bagno Joa, Franciscus. Registret viser seg ikke å være absolutt fullstendig heller; dominikaneren Vincens Auger (s. 112) viste seg å mangle. Trykkfeildjevelen har heldigvis ikke noen stor rolle, men på side 115 (fotnote 13) stifter han forvirring; forfatteren retter på en datering

av mgr. Kjelstrup i «Norvegia Catholica»: fra 22. sept. til 22. nov., men forfatterens egen henvisning lyder på 22. okt.; det er nok november allikevel.

VÅR TAKK.—

Hermed har vi pekt på noen mindre og noen større feil eller mangler i pastor Hansteen-Knudsens bok. Men alt det er på ingen måte i stand til å oppheve den store fortjenesten forfatteren har ilagt seg ved å fremlegge dette materiale fra de romerske arkiver, og man vil i fremtiden ikke fyldestgjørende kunne tale om denne periode uten å måtte nevne forfatterens bok.¹⁾ Og derfor kan vi ikke gjøre annet enn å fremføre vår takk til forfatteren for gjort arbeid, og til den unevnte som ifølge innledningen ga ham ideen til dette arbeid.

1) I. Hansteen-Knudsen, dr. theol.: *De relationibus inter Sanctum Sedem et Norvegium duobus primis post reformationem sæculis vigentibus.* — Rom 1946 (279 sider).

2) Kong Christian den Femtes Norske Lov, av 15. april 1687, trådte definitivt i kraft 29. september 1688.

3) Etter en (samtidig?) avskrift i Fredrikstad folkebibliotek.

CHARTRES

Norske dominikanere på pilegrimsferd

Av frater Hallvard Rieber-Mohn.

(Forts.)

En blir idetheletatt slått av i hvilken grad det Gamle Testamentets skikkelser har vært nære og kjente personligheter for middelalderens mennesker. En ser på disse «konger av Juda», disse ansiktene fulle av rase og herskerkraft lever virkelig, kong David der, med sin harpe, for en psykologisk viten om dette skiftende, lidenskapelig religiøse kunstnersinn som trer oss imøte i psalteriet. Eller denne livsnære, ondskapfulle kontrast mellom ynglingen Josef med den barnlige runde ansiktlinje og det løftede, uskyldige blikket, og den treske, sanselige, halvgamle Potifars hustru som lytter med iver til en langneset avskyelig demon som hvisker i øret på henne! De har grepet dette tidløst sanne og menneskelige i Bibelen. Vi moderne mennesker smiler over deres «naivitet» når vi ser en kong Saul i stål-brynje og ridderkjortel fra det XII. århundre, men vi kan være ganske rolige, de har visst hva de gjorde, de har greid dette som vi med all vår sterile kritikk har så vanskelig for å oppfatte i dag: å se Guds plan i menneskeslektens historie, der han skiller ut først et folk, sitt folk Israel, så en stammet, Juda, så en slekt, Davids, så ett menneske Maria, for i Tidens Fylde å la Ordet bli kjød iblant oss. De har ut fra mindre vitenskapelig viten hatt et større og sannere syn, det er hele forklaringen på denne middelalderkunstens fantastiske forestillingsevne og den dristighet i aktualiseringen som aldri bryter harmonien.

Og for å avslutte rundturen, har vi så de to tårnene, det sydlige, det romanske, som kjennerne setter høyest, hvor overgangen fra steinen til tårnhatten er helt umerkelig, og det nordlige som det

mer ukritiske publikum foretrekker fordi det så sterkt, at det er på grensen til sen-gotisk dekadens gir denne vertikale stilartens inntrykk av å være «frossen musikk» eller «bønn stivnet i stein.»

VÅR FRUE AV CHARTRES

I grunnen skulle en leve sitt liv i skyggen av en katedral, fødes, modnes, eldes og dø med en katedral for øynene. Det gir en så velsignet riktig sans for dimensjoner, for Gud som sprenger alle dimensjoner og for oss selv som med alt vårt strev ikke kan «legge en alen til vårt livs lengde», for tiden som har vært i forhold tiden som nå er. Og det bringer oss så nær til vår kristne tros mysterier. I en slik katedral har en alt: Den Gud hvis velde byggverkets egen velde er et bilde av, og som hver minste søyle og pilar, hver brukne buespiss, hvert tårn og hver steinhånd peker opp mot, den Frelser som taler til oss i portalenes kristologiske epos og som — ennå større! — er tilstede i katedralens mange tabernakler, og den Hellige Ånd som taler til oss i beåndet sten og levendegjør hjertene til dem som søker hit i erkjennelsen av sin egen og sin tidsalders åndsfattigdom for å motta fornyelse.

Og så er det Vår Frue av Chartres! Og hele denne trossterke, galante middelalders ømhet og barnlige kjærlighet som har reist henne — «DOMUS-AUREA» — det hus av gull — et hus som — om enn av sten, skulle sikre hennes livsalige nærvær midt blant menneskenes barn i Chartres for all kristen tid. Og denne barnlige tillit, denne troens hengivelse som tar Gud bokstavelig på ordet er nettopp det materiale som Han alltid har benyttet til å gjøre mirakler av. Slik gror valfartsstedet fram: trosvisse mennesker kaster seg spontant og uten baktanke ut i et halsbrekkende kjærlighetens eventyr, og i samme målestokk som beregningen, forsiktigheten, høkingen med kjærligheten viker for hjertets generøsitet, i samme målestokk er Gud tilstede og spiller sitt overnaurlige spill med de elskende menneskesinn. Helbredelsen, mirakelsensasjonen er bare en biomstendighet, sår leges ikke for sunnhetens skyld, men for at også sykdommen og lidelsen må underordne seg hele miljøets lovsang til Gud og bli en sykdom, ikke til døden, men til Guds ære». Jomfru Maria er det åndelige miljø for hele dette nådefulle spill i Chartres. Kåret av Gud og kåret av mennesker er hun til tidenes ende det lydige redskapet, som med ditt «FIAT!» åpner for Guds nådestrøm til verden og for verdens søken etter Gud. Om det er hele det LAURETANSKE LITANI's lyrikk som bølger i en i Chartres, så gjør en visst en særlig stopp ved «CAUSA NOSTRÆ LÆTITIÆ» — årsak til vår glede, denne de gjenløstes jubel til Gjenløseren som vi i tre dager har sunget av fulle hjerter med naturen i ILE DE FRANCE og som når sitt høydepunkt når vi i katedralen legger våre håp i det fang Gud valgte til sin Enbarnes kongssæte.

GOTIKK OG MENNESKELIGHET

Det er noe meget mer enn møtet med en stilart vi opplever i Chartres. For det første er stilen seg selv så mangfoldig og selve betegnelsen «gotikk» den mest upresise av alle etiketter på dette samvirke

av ofte temmelig løselig forbundne kunstretninger, strekkende seg over nesten fem århundrer! Og til overmål har den sitt utspring ikke i Tyskland som italienerne trodde da de satte spottteglosen «gotisk» på denne ekspressive, temperamentsfulle stilarten, men i Frankrike, i det ILE DE FRANCE vi nå befinner oss i hjertet av.

Men en stanser ikke ved stilarten. Den underordner seg som middel, i all sin ydmyke anonymitet, og leder en videre i to retninger. Først og opprinneligst til Gud og mysteriet. Dette er det COLERIDGE sikter til når han sier at den gotiske arkitekturs prinsipp er «The infinite made imaginable». Men dernest også til tiden den er født av, slik at en opplever en konfrontasjon med en annen og rik tidsalder og dermed også indirekte med sin egen. Og dette siste er slett ikke så udelte behagelig.

For katolikker som stilles ansikt til ansikt med denne kristne universalisme fra Kirkens middelalderske storhetstid, og ikke mindre for domikanere som bringer med seg inntrykk av denne tidsalders altomspennende, dristige kultursyntese: thomismen, kan det ligge nær som fristelse å glemme et øyeblikk at Jesu Kristi Kirke har sitt fullgyldige kall til alle tider og for alle folk, og spørre med OBST-FELDER om vi ikke er «kommet på feil klode», eller snarere blitt født i et forkjært århundre. Denne har moniske og velbalanserte menneskelighet som trer oss imøte i katedralens kunstrikkdommer forteller med all ønskelig tydelighet at kristendommen, den katolske kristendommen, er det sunneste og karskeste åndelige miljø et folk eller en kulturkrets kan ofre sine knapt tilmålte århundrer på. Livet og verdensbetraktningen en møter her forener fylde med sannhet, — livet er her alt, unntagen nettopp så usant banalt blassfemiske platt som vår tids perverse maskinmaterialisme kan gjøre det, med den kunstige og heseblesende eliminasjon av himmelhvelvet over hodene våre og helvetesdypet under føttene våre. En stirrer storøyd inn i denne kulturen fra for «sekulariseringen» da livsstrømmen i hele sin bredde og dybde rant frisk og klar gjennom katedralene og både tok preg av og preget dem.

I rundgangen i koret er der et glassmaleri, bekostet av pelshandlerlauget i det XIII. århundres Chartres. I ett av feltene har kunstneren, tydeligvis inspirert av bestillerens faglige menneskekunnskap gjengitt en fornøydlig scene, tatt rett ut av livet og full av tidløs, menneskelig komikk: pelshandleren i sin bod presenterer med en profesjonell gestus sitt fineste skinn for borgerfruen som ser både betatt og overbevist ut, men nøler med å kjøpe det på grunn av ektemannens forferdede grimase i bakgrunnen, — ansiktet hans med «For dyrt!» malt i hver trekning og en ubetalelig karikaturstudie. På et senere bilde i serien ser vi handelen gå i orden — uten ektemannen! Denne livsnære scenen står en og morer seg over mens selve suset av det hellige fyller hvelvene over en, og en tenker med undring på dette byggverket som hverken er bygget av et diktators eller keiserdømmes trang til å briljere eller av en forfinet kunstnerelites eksklusive eksperimenttrang, men er vokset så spontant fram av selve margen

i det jevne folkets liv at det fører med seg ned gjennom seklene deres hverdag, deres profesjon, deres humor. Treklungen er så beseirende harmonisk: livet, småskåren og småpussig og hverandre, kunsten som fanger inn det hverdagslige og gjør det til fargerik fest, og kirken hvor begge går opp i en høyere enhet og av miskunn vigles til sin høyest mulige funksjon: lovsangen til skaperen.

En kunne ikke gjøre slikt nå. Folk ville skrike opp om både kirkehusets og glassmaleriets «verdighet», og skinnhandleren ville måtte fortelle sine iakttagelser på vertshuset — eller lage filmmanuskript av dem! Humorens sekularisering — det er enda litt kraft som går ut av saltet. Livet leves om hverdagen, da katedralen er stengt og Gud dyrkes om søndagen da boden er stengt. Det er to verdener.

Om kunstens motivvalg — forskjellen er slående. Noe slikt som «Gud skaper Adam» — ingen moderne kunstner våger å sette det under form (det må være omtrent det eneste som moderne kunst ikke våger!) — for en vet at det faller ubehjelpelig tilbake i en slags flat naivisme eller primitivisme, noe i retning av «Guds grønne enger» i skuespillerlitteratur. Det klare troens øyne som tillater en å hogge disse sublimе motiver materielt og likefram ut, og så allikevel får tanken, ånden og sjelen til å springe dirrende klart og spirituelt fram av steiner, mangle i vår tid. Det er ikke den eneste lekse i kulturell resignasjon vi mottar i dette katedralbygget som vi moderne mennesker i enhver åndelig og materiell betydning er helt ute av stand til å fylle.

SKAMFULL EPILOG

(4 blyantnotater på baksiden av prospektkort: «Det kontemplative liv — Nordportalen» søndag 14. juli, hurtigtoget Chartres—Paris!)

«Jeg er glad for å ha opplevet dette i år. Til neste år er sannsynligvis panservrakene vekk, disse rustne stålbeistene av noen heltedyr, veltet over på siden med sine hjulserier og gripeklør i været. Og over det hele: katedralen, kneisende, triumferende over oss fra jungelen, — «helgenen over condottieren» som det har vært formet. Det hører med. Og vi glemmer så fort.»

«En skulle dra til Chartres hvert år, og på bare ben (enda de kan bli såre nok i gode støvler!) og av et ydmykt hjerte gjøre sin lille, tillitsfulle bot på vegne av 999 som ikke gjør den, over tidens store synd som er synden par excellence fra tidenes morgen av: h o v m o t e t, ikke minst på middelalderens bekostning.»

«Folk i kupéen leser «L'HUMANITÉ» og snakker om «de tre (fire, fem?) store» som all verden har på følelsen er for små på de områder hvor en trenger store menn, og for store og mektige på de områder hvor en ønsker ytmøkt måtehold.»

«Med 80 kilometers fart tilbake til det 20. århundres hverdag, til Paris' overfylte undergrunns-

baner, til larmende gater og stinkende biler og osende fabrikkpiper og krise og klassekamp og angstpsykose og matrasjonering og — ja sandelig! den tenker en ikke på i Chartres — a t o m b o m b e n!»

Fr. Hallvard Rieber-Mohn.

Minnetavle over falne katolikker

Innsamlingsliste :

Dr. Greve	kr.	10.00
Thoralf Taxt	»	50.00
E. & G. Langfeldt	»	10.00
N. N.	»	5.00
Gerd og André Bongard	»	20.00
Dominikanerpatrene	»	25.00
Direktør Hans Cappelen	»	100.00
E. S.	»	5.00
Mill.org.-medlemmer fra 1940	»	150.00
Wilhelm Schwarzott	»	20.00
Redaktør Siggen Olsen	»	25.00
Anlaug Hansen	»	4.00
L. J. W.	»	15.00
Margrethe Andersen	»	10.00
Familien Skrapekleiv	»	5.00
Familien Elseth	»	5.00
Jeanette Olsen	»	4.00
Richard Kurzeka	»	5.00
Nora Werge	»	5.00
Styrmann Arne Røring	»	5.00
Ingeniør G. Nergaard	»	3.00
Sokneprest dr. J. Duin	»	20.00
S. Hugo Weber	»	5.00
Norrøna Fabriker A.S.	»	250.00
Formann G. L. Weber	»	5.00
Familien Strøm	»	5.00
Familien Kleven	»	8.00
Familien Richter	»	5.00
Georg og Olaf Weber	»	4.00
Lektor Ellen Faaberg	»	100.00
En daglønn	»	24.00
K. T.	»	10.00
St. Karl Boromeussøstrene, Hamar	»	100.00
Hj. Kristensen	»	20.00
Porsgrunns lokalavd. av St. Olavs Forbund	»	100.00

kr. 1137.00

Tidligere innkommert » 2732.40

I alt kr. 3869.40

Send inn ditt bidrag! Alle katolikker må bidra til minnetavlen over våre falne trosfeller.

Oppmerksomheten

henledes på N.K.K.F.s felleskommunion St. Birgittadagen tirsdag 8. oktober.

I år vil også Danske Kvinders Katolske Forbund delta i denne felleskommunion.

Spesialforretning i

HOSPITALUTSTYR

Tekstilvarer og sengeut-
styr for sykehus

SØSTERUTSTYR

Kjoler — forklær etc.
De gamle gode kvaliteter
begynner nu å komme
igjen.

SVERRE W. MONSEN
BERGEN

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 25 085 - 25 223

Røntgen

og

Elektromedisin

DET NORSKE
ELEKTRISITETS-AKTIESELSKAP

SIEMENS

OSLO - BERGEN - TRONDHEIM - STAVANGER

T. S. Jacobsen
Begravelsesbyrå

Ullevålsvn. 1
Telf. 32 334, 32 246
Privat 58 550, 94 372

!

Da det nå er mange nye som
ønsker å abonnere på «St. Olav»,
bes gamle abonnenter å innsende
kontingenten om stopp vil unn-
gås.

TAKK!

Hjertelig takk for all deltagelse
ved min mors bortgang.
Oslo 24. sept.

Lars Paul Messel.

Ved

ischias og reumatisme
forsøk

W. Stones' olier.

Fåes på alle apotek. Flasker à 125 g Kr. 2,15 inkl. oms.-avgift

As FARMACEUTISK INDUSTRI - OSLO

Erindringsliste:

Oslo katolske

menighetpleies kontor.

Åpent fra kl. 11—13 torsdag,
fredag og lørdag.

Mariakongregasjonen Oslo

Felleskommunion søndag den 6.
oktober i St. Dominikus kirke.

Selskapeleg samvær søndag 27.
oktober.

Ting som er etterglemt

i St. Olavs kirke i Oslo kan avhentes
i St. Olavs ekspedisjon, Akersv. 5 I.

N. K. R. F. Oslo

Felleskommunion under ottemessen
i St. Olavs kirke tirsdag 8. oktober
bringes i erindring.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

REDAKTØR:

E. DITHMER-VANBERG

REDAKSJON OG EKSPEDISJON:

Akersvegen 5 I. Telefon 23 743.

ST. OLAVS EKSP. OG FORLAG:

Kl. 10—15, unntatt onsdag.

Utbetalinger kun tirsd. kl. 13—14.

ABONNEMENTSPRIS: kr. 2,50 pr.

kvartal, for utlandet + avisporto.

ABONNEMENT tegnes i ekspedi-

sjonen og på ethvert postkontor.

ANNONSER må være innsendt in-

nen søndag aften.

MANUSKRIPTER må være inn-

sendt innen fredag aften.

OSLO

St. Olavs og St. Halvards menigheters

Fellesbasar

åpnes søndag 6. oktober kl. 20

med tale av formannen i basarkomiteen. Etter opplesning av en
prolog er det sang av en mannskvertett.

Basaren holdes åpen følgende dager:

6., 9., 12., 13., 16., 18. og 20. oktober. Hver dag fra kl. 19.30.

Teatergruppen vil medvirke 9., 13. og 20. oktober. Speiderne den

18. oktober. Spesiell barneaften arrangeres 12. oktober.

Vi håper å se riktig mange hos oss hver aften, og det ser ut
til å bli mange gode gevinster, og flere venter vi å få før åp-
ningsdagen

Vel møtt i Akersveien 5.

Basarkomiteen.

Nu

mottas abonnenter

på St. Olav